

Mispátim – A zsidó magánjog

Mispátim Hetiszakasz tartalma מִשְׁפָּטִים

Szakaszunkban – Mispátim (2Mózes 21:1–24:18.) – a zsidó magánjog sok rendelkezése van rögzítve. Kezdve a rabszolgaság szabályozásán és humánusabbá tételén, a szidra felállítja azt a keretet, amelyben a zsidó életmód kifejezésre juthat: a Háláchá – a zsidó törvény – keretét. Itt mondja ki a Tóra a klasszikus demokrácia elvét: a többség határozata legyen a döntő – de ne használd ki a többségi döntést negatív, destruktív célokra.

A **szináj-hegyi Kinyilatkoztatást** követően az **Örökkévaló** hoz egy sor törvényt **Izrael** népe számára. Ezek közé tartoznak a héber rabszolgákra vonatkozó törvények; a gyilkosságért, emberrablásért, testi sértésért és tolvajlásért járó büntetések; a különféle károkozások jóvátételére; a kölcsönökre vonatkozó magánjogi rendelkezések; a letéteményekre, kölcsönzőkre és a bérlőkre vonatkozó szabályok; és a bíróságok igazságszolgáltatásának rendszabályai. – **2Mózes 21:1–23:8.**

Törvény tiltja meg **Izrael** gyermekeinek az idegenekkel szembeni rossz bánásmódot; törvény írja elő az évszakokkal kapcsolatos ünnepek megtartását; és rendelkezik a terményajándékokról, melyeket a jeruzsálemi **Szentélybe** kellett vinni. Törvény tiltja meg a hús és a tej együtt főzését. A **Mispátim** hetiszaka-

sza összesen **ötvenhárom micvát** tartalmaz – ebből **23 tevőleges** parancsolat, **30 pedig tiltó**. – **2Mózes 23:9–19.**

Az **Örökkévaló** ígéretet tesz **Izrael** népének, hogy beviszi őket a **Szentföldre**, ugyanakkor óva inti őket attól, hogy magukévá tegyék az ott talált népek pogány szokásait. – **2Mózes 23:20–33.**

Izrael népe kijelenti: „**Megtesszük, és híven meghallgatjuk**” mindazt, amit az **Örökkévaló** nekünk parancsol. **Mózes, Áronra és Chúrra** hagyva az **izraeliták** táborát, felmegy a **Szináj hegyére**, és ott marad negyven nap és negyven éjjel, hogy átvegye **Istentől** a **Tórát**. – **2Mózes 24.**

שבת שלום

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

Chaim Shaul rabbi: A NÉGY ŐRZŐ

Egy hászid egyszer ment az utcán és látott egy csoport embert, megkérdezte mi történt. Elmagyarázták neki, hogy van itt egy zsidó, aki egy teljes évet dolgozott egy messzi városban és nagy összeget keresett. Most, hogy hazatért észrevette, hogy a pénz eltűnt, ő elájult és nem tudják felébreszteni.

Odafordult a hászid a zsidóhoz: „Mennyi pénz volt?” Az azt válaszolta neki, hogy **50.000 rubel**. Erre azt mondta a hászid: „**Úgy tűnik, hogy én megtaláltam a pénzt!**” Hazarohant és kis idő múlva visszatért a pénzzel. Elkezdte számolni, és körülötte mindenki csodálta őt, és dicsérték. Amikor a **45.000**-hez ért átadta a pénzt és a maradék **5000**-et a saját zsebébe tette. Az emberek megkérdezték: „**Te mit csinálsz?**” Azt válaszolta: „**10% jár nekem, amiért visszaadtam neki a pénzt**”. Mindenki elkezdett kiabálni vele: „**Te nem szégyelled magad?**”. És a csoportból ketten kivették a pénzt a zsebéből, és visszaadták a szegény zsidónak. Az egész város arról beszélt, hogy ez a haszontalan hászid jutalékot akart a micvájáért. A híre végül eljutott a rabbihoz is. A rabbi azonnal magához hívatta, és kérte, hogy magyarázza meg a cselekedetét. Akkor mondta neki a hászid: „**Rabbi, megmondok neked az igazat: egész életemben gyűjtöttem azt az 50.000 rubelt. Amikor láttam annak a szegény zsidónak a veszteségét, rájöttem, hogy pont ez az összeg van nekem, és azonnal hazaszaladtam, hogy elhozzam neki a pénzt, de amikor elkezdtem számolni, arra gondoltam, hogy milyen ostoba vagyok és miért is adnám oda a pénzt amiért egész életemben nehezen dolgoztam? Ahogy ott álltam és számoltam a pénzt hallottam, hogy mindenki körülöttem dicsér engem és a belső hang azt mondta, hogy nagyon is megérte a befektetés, hiszen mindenki tisztel engem a városban. Akkor úgy döntöttem tennem kell valamit, azért, hogy úgy teljesítsem a micvát, hogy nem kapok érte viszonzást, és hidd el rabbi most senki nem tisztel a városban a micvéért, amit csináltam**”.

E heti szakaszunkban ismerkedünk meg a négy „**őrző**” típussal. Az első, aki „**ingyen őriz**”. Rábízhatod a tulajdonodat, és ő ingyen vigyáz rá csak azért, hogy ezzel segítsen neked. A második a „**bér-őrző**”. Ugyanúgy vigyáz a holmidra, mint az ingyen őrző, csak a munkájáért bért, fizetséget kér. Aztán van a „**bérlő**”. Bérből vesz tőled valamit, és fizet neked a használatért. Végül a „**kérő**”. Ő elveszi a holmidat és nem fizet érte semmit. A **hászidikus** magyarázatok szerint ez a négy őrző a mindennapi életünkben is jelen van. Mindannyian olyan örök vagyunk, akiket a **Teremtő** bízott meg azzal, hogy megőrizzük az általa teremtett világot, és felemeljük azt a szentségbe. Így aztán négy féle zsidó létezik: Az első az ingyen őrző, akinek minden célja csak az isteni akarat teljesítése, hogy elvégezze a feladatát a világban és nem vár semmi fizetséget érte, megteszi azt, ami helyes, anélkül, hogy jutalmat akarna. A második a bér-őrző, neki is az a célja, hogy beteljesítse **Isten** akaratát, de ő jutalmat vár érte. A harmadik a bérlő, akinek az a célja, hogy jól járjon, de azért hajlandó megtenni fizetségképpen, amit Isten akar. A negyedik a kérő, akinek a célja csak az, hogy kapjon, de még csak nem is hajlandó tenni azért, hogy megszerezze, amit akar.

Sok esetben az életünk során jót akarunk tenni, de közben jutalmat, vagy legalábbis lájkot akarunk kapni a tettünkért. A **hetiszakaszunk arra tanít, hogy legyünk „ingyen őrzők”, ne várjunk fizetséget**, a szemünk előtt lebegjen a cél, hogy teljesítsük azt, amiért a világon vagyunk, hogy tökéletesítsük a világot, és ne a jutalmazást keressük. Ha így teszünk, és nem várunk viszonzást, akkor fogjuk megkapni a legnagyobb jutalmat, az igazi és teljes megváltást, még hozzá hamarosan.

Rabbi Jonatan Sacks: Vízió és részletek

Hetiszakaszunk egy zavarba ejtő átmenetet mutat be. Eddig a Smot könyve végig kísérte az elbeszélés sodró lendületét és drámaiságát: az izraeliták rabszolgasorba taszítását, a szabadság reményét, a csapásokat, a fáraó makacsságát, a sivatagba menekülésüket, a Vörös-tengeren való átkelést, a Sínai-hegyre vezető utat és az Istennel kötött nagy szövetséget.

Hirtelen egy egészen másfajta irodalommal találjuk magunkat szemben: egy olyan törvénykönyvvel, amely a károkozásért való felelősségtől kezdve a tulajdon védelmén át az igazságszolgáltatás törvényeiig, a sábátig és az ünnepekig zavarba ejtően sokféle témát tárgyal. **Miért pont itt? Miért nem folytatjuk a történetet, amely a következő nagy drámához, az Aranyborjú bűnéhez vezet? Miért szakítsuk meg a folyamatot? És mi köze ennek a vezetéshez?**

A válasz a következő: a nagy vezetők, legyenek akár vezérigazgatók, akár egyszerűen szülők, képesek összekapcsolni egy nagy víziót a nagyon konkrét részletekkel. A jövőkép nélkül a részletek csak fárasztóak. **Van egy jól ismert történet három munkásról, akiket kötömbök vágásával foglalkoztatnak. Amikor megkérdezik őket, hogy mit csinálnak, az egyik azt mondja: "Kőfaragás", a második: "Megélhetés", a harmadik: "Palotaépítés".** Azok, akiknek a nagyobb képet látják, büszkébbek a munkájukra, és keményebben és jobban dolgoznak. A nagy vezetők jövőképet közvetítenek.

De aprólékosak, sőt maximalisták is, ha a részletekről van szó. **Thomas Edison** híres mondása szerint: **"A zsenialitás egy százalékban inspiráció, kilencvenkilenc százalékban izzadság"**. A részletekre való odafigyelés az, ami a nagy művészeket, költőket, zeneszerzőket, filmeseket, politikusokat és vállalatvezetőket megkülönbözteti a csupán átlagosaktól. Bárki, aki olvasta **Walter Isaacson** életrajzát a néhai **Steve Jobs**ról, tudja, hogy a részletek iránti figyelme a megszállottság határát súrolta. Ragaszkodott például ahhoz, hogy minden **Apple**-üzletben üveglépcső legyen. Amikor azt mondták neki, hogy nincs elég erős üveg, ragaszkodott hozzá, hogy találják fel, ami meg is történt (**ő volt a szabadalom birtokosa**).

A **Tóra** zsenialitása abban állt, hogy ezt az elvet a társadalom egészére alkalmazza. Az **izraeliták** átalakító eseménysorozaton mentek keresztül. **Mózes** tudta, hogy korábban nem volt ehhez hasonló. Azt is tudta **Istentől**, hogy egyik sem volt véletlen vagy véletlenszerű. Az **izraeliták** megtapasztalták a **rabszolgaságot**, hogy **megbecsüljék a szabadságot**. Szenvedtek, hogy megtudják, milyen érzés a zsarnoki hatalom rossz oldalán állni. A **Sínai-hegyen Isten Mózes** által küldetésnyilatkozatot adott nekik: **"papok országává és szent nemzetté"** váljanak, egyedül **Isten** fennhatósága alatt. Olyan társadalmat kellett létrehozniuk, amely az igazságosság, az emberi méltóság és az élet tiszteletének elveire épül.

De sem a történelmi események, sem az elvont eszmék - még a **Tízparancsolat** átfogó elvei sem - nem elegendők egy társadalom hosszú távú fenntartásához. Innen ered a **Tóra** figyelemre méltó terve: a történelmi tapasztalatokat részletes jogszabályokká kell alakítani, hogy az **izraeliták** nap mint nap megélhessék, amit tanultak, beleszöve az a társadalmi életük szerkezetébe. A **Mispátim** szakaszában a látomásból részlet lesz, az elbeszélésből pedig törvény.

Például: **"Ha veszel egy héber szolgát, hat évig kell szolgálnia téged. De a hetedik évben menjen szabadon, anélkül, hogy bármit is fizetne"** (2Mózes 21:2-3).

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Rabbi Jonatan Sacks: Vízió és részletek

Ebben a törvényben a rabszolgaság egy csapásra születési állapotból átmeneti körülménnyé változik - abból, aki vagy, azzá, amit - egyelőre - teszel. A rabszolgaságot, az izraeliták keserű tapasztalatát **Egyiptomban**, nem lehetett egyik napról a másikra megszüntetni. Még az **Egyesült Államokban** sem törölték el az **1860-as** évekig, és még akkor sem pusztító polgárháború nélkül. De hetiszakaszunknak ez a nyitó törvénye ennek a hosszú útnak a kezdete.

Hasonlóképpen az a törvény, hogy **"Aki férfi vagy női rabszolgáját bottal veri, azt meg kell büntetni, ha a rabszolga ennek közvetlen következményeként meghal"**. (2Mózes 21:20) A rabszolga nem pusztán tulajdon. Mindegyiküknek joga van az élethez.

Hasonlóképpen a **sábát törvénye**, amely kimondja: **"Hat napon végezd a munkádat, de a hetedik napon ne dolgozz, hogy az ökröd és a szamarad pihenjen, és hogy a házadban született rabszolga és a közted élő idegen felüdüljön."** (2Mózes 23:12) A rabszolgáknak hét napból egy napot kellett a szabadság levegőjét szívniuk. Mindhárom törvény előkészítette az utat a rabszolgaság eltörléséhez, még ha ez több mint háromezer évig is tartott. Két törvény van, amely az izraeliták elnyomott kisebbségként szerzett tapasztalatával kapcsolatos: **"Ne bánjatok rosszul és ne nyomjátok el az idegent, mert idegenek voltatok Egyiptomban"**. (2Mózes 22:21) és **"Ne nyomjátok el az idegent; ti magatok is tudjátok, milyen érzés idegennek lenni, mert idegenek voltatok Egyiptomban."** (2Mózes 23:9)

És vannak olyan törvények, amelyek az emberek egyiptomi tapasztalatainak más aspektusait idézik fel, mint például: **"Ne használd ki az özvegyet vagy az árvát. Ha mégis megteszed, és hozzám kiáltanak, bizony meghallgatom kiáltásukat"** (2Mózes 22:21-22). Ez emlékeztet a Kivonulás kezdetén elhangzott epizódra: **"Az izraeliták nyögtek a rabszolgaságban, és kiáltoztak, és segélykiáltásuk a rabszolgaságuk miatt Istenhez szállt. Isten meghallotta nyögésüket, és megemlékezett az Ábrahámmal, Izsákkal és Jákóbbal kötött szövetségéről. Isten tehát rájuk tekintett az izraelitákra, és aggódott értük."** (2Mózes 2:23-25)

Robert Cover, a **Yale jogászprofesszora** az **1980-as** években írt híres cikkében a **"Nomosz és narratíva"** címmel azt írta, hogy egy adott társadalom törvényei mögött egy **nomosz**, azaz egy **ideális társadalmi rend** víziója húzódik meg, amelyet a törvények hivatottak létrehozni. És minden **nomosz** mögött ott van egy narratíva, vagyis egy történet arról, hogy az adott társadalom vagy csoport alakítói és látókai miért jutottak el az ideális rendről alkotott konkrét elképzelésükhöz, amelyet meg akartak teremteni. **Cover** példái nagyrészt a **Tórából** származnak, és az igazság az, hogy elemzése kevésbé hangzik a jog, mint olyan leírásának, mint inkább annak az egyedülálló jelenségnek a leírásának, amelyet Tóráként ismerünk. A **"Tóra"** szó lefordíthatatlan, mert több különböző dolgot jelent, amelyek csak együtt jelennek meg abban a könyvben, amely ezt a nevet viseli.

A **Tóra** azt jelenti, hogy **"törvény"**. De azt is jelenti, hogy **"tanítás, utasítás, útmutatás"**, vagy általánosabban **"irányítás"**. Ez egyben az öt könyv gyűjtőneve is, a **Teremtéstől Mózes 5. könyvéig**, amelyek egyszerre tartalmazzák elbeszélést és törvényt.

Így kell vezetnünk, ha azt akarjuk, hogy az emberek velünk tartsanak, és a legjobbjukat adják. Kell, hogy legyen egy jövőkép, amely inspirál bennünket, amely elmondja, hogy miért kell azt tennünk, amire felkérték bennünket.

Raj Tamás:

Bibliaiskola

„ISTEN MEGKEMÉNYÍTETTE A FÁRAÓ SZÍVÉT”

Mózes nem mert a fáraótól végleges elbocsátást kérni, erre kezdetben nem is volt lehetőség, csupán - úgymond - háromnapj járóföldre kívánnak távozni **Egyiptom** határától, hogy ott, szabad földön, a sivatag hegyei közt mutassák be áldozataikat. A fáraó még így sem enged, ezért - mint tudjuk - tíz csapás sújtja **Egyiptom** országát. Az utolsó csapás kivételével mindannyiszor azt olvassuk a **Szentírásban**, hogy **Isten** előre tudja, a fáraó nem fogja elbocsátani **Izrael** népét, sőt maga az **Örökkévaló** „keményíti meg” a király szívét. Ügy tetszik a történetből, mintha az **isteni terv** része volna az, hogy **Egyiptom királya** sorra elutasítja **Isten** parancsát, **Mózes** és népe kéréseit, ezzel mintegy kikényszerítve a jogos büntetést. **„Jól tudom, hogy nem fogja megengedni Egyiptom királya, hogy elmenjete, hacsak nem erős kar hatalma által. S Én kinyújtom karomat, és sújtani fogom Egyiptomot minden csodatettemmel, amelyeket végrehajtok majd azután elbocsát majd beneteket”** (Mózes II. könyve, 3. fejezet 19-20. vers).

A **nyolcadik csapás** (a **sáskajárás**) előtt a szent szöveg maga adja meg ennek a különös eljárásnak a magyarázatát. **„így szólt az Örökkévaló Mózeshez: Menj el a fáraóhoz, noha én megkeményítettem az ő szívét és szolgáinak szívét, hogy megvalósítsam ezeket a csodajeleimet közöttük. S azért, hogy elmeséld fiaidnak és fiad fiainak fülébe mindazt, amit cselekedtem Egyiptomban, és csodajeleimet, amelyeket köztük megvalósítottam, s azért is, hogy megtudjátok, Én vagyok az Örökkévaló”** (ugyanott, 10. fejezet 1-2. vers). A tíz csapással **Isten** célja tehát háromirányú volt:

1. hogy beteljesüljenek ezek a csapások az elnyomókon (**a fáraó és tisztartói felett**), valamint a rabszolgatartó országon, a **„szolgaság házán”**.
2. Az **isteni tervbe** a történelmi tanulság is szervesen beletartozik: az **egyiptomi csodás szabadulás** példaként szolgál majd az elkövetkező nemzedékek, sőt minden nép számára.
3. S végül, de nem utolsósorban, a nem mindennapi történelmi esemény az egyetlen **Isten** létezésének, az emberi sorsot és a népek történelmét irányító szerepét bizonyítja.

Noha most már értjük Isten szándékát, továbbra is kérdéses lehet számunkra, hogyan teheti meg a Mindenható, hogy emberi lények pusztulását okozó döntést kényszerítsen ki az elnyomó fáraóból?

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Raj Tamás:

Bibliaiskola

Hiszen a vallásos zsidónak, **széder este**, a **tíz csapás felsorolásakor** egy-egy cseppet ki kell öntenie poharából: ne legyen tele a serlegünk, emberi szenvedések hallatán, még ha azok ellenségeink is voltak. A **Talmud** elbeszélése szerint az egyiptomi sereg megsemmisülésekor az angyalok örömdát akartak zengeni, ám **Isten** ezért megszidta őket: „**Kezem alkotásai a tengerbe vesztek, ti pedig dalt merészelték énekelni**”?

Kérdésünkre maga a Biblia ad választ: a fáraó szívének „megkeményítése” fordulat mindössze **kilencszer fordul elő** benne. Egyedül a **tizedik csapásnál**, az elsőszülöttek halála előtt nem szerepel a héber **Szentírásban** ez a kifejezés. Ennek oka magától értetődik: a többi csapás súlyos veszteséget jelentett az országnak és a rabszolgatartó társadalomnak, ám emberéletet nem követelt. A legsúlyosabb, a **tizedik csapás** esetében azonban **Egyiptom királya** maga döntött.

A **tíz csapásra** és **különösen a kilencedikre (az egyiptomi sötétségre)** a tudósok megkíséreltek természettudományos magyarázatot találni. A legtöbben egy teljes napfogyatkozással értelmezték azt, csakhogy ez a jelenség legfeljebb néhány percig tart, míg a **Bibliában** ezt olvassuk: „**Mózes kinyújtotta kezét az ég felé, és sűrű sötétség lett egész Egyiptom földjén, három napon át**” (ugyanott, **10. fejezet 22. vers**).

Az előbbinél valamivel tarthatóbb álláspont az, amely a **Szantorin** vulkán kitörésével hozza összefüggésbe a bibliai eseménysort. Tudvalevőleg, az **ókori görög Théra** szigetén, időszámításunk előtt **1450** körül zajlott le az emberiség történetének legnagyobb vulkánkitörése. A vulkáni felhő mintegy száz kilométer magas volt, **Egyiptomból** is látni lehetett. Az állandó északnyugati szél hónapokon át sodorta magával a hamut, s **Kréta** szigetén az úgynevezett **lineáris-A** kultúrát teljesen elpusztította: **40 cm** vulkáni hamut találtak ott a régészek, ahol egyáltalán nincs tűzhányó. A hamu **Egyiptomba** is elérkezhetett, ha pedig ez a vízbe hullik, vérvörössé és ihatatlanná teszi azt, ami azután más bajokat is előidézhet (**például a békáknak a szárazföldre özönlését**). Sőt, egy erősebb szélvihar többnapos sötétséget is okozhatott.

עם ישראל חי

LITTNER GYÖRGY: AZ IKREK (ÉZSAU ÉS JÁKOB) MAI SZEMMEL VIII.

Az **Örökkévaló** szokása szerint ismét beleavatkozott az emberek dolgába. Tudta, hogy a Szövetség áldását az Isten és az ember között, amit Ő adott **Ábrahámnak**, majd **Ábrahám** továbbadta **Izsáknak**, **Izsák** most elsőszülött fiának, **Ézsaunak** akarja továbbadni. Azt is tudta, hogy **Rebeka** ezt meg akarja akadályozni, mert szerinte Jákob a másodszülött érdemli meg az áldást. Az **Örökkévaló** is ezt látta helyesnek ezért egy kicsit besegített. Betegséggel sújtotta **Izsákot**, aki reggel alig tudott felkelni az ágyából. Szemei elhomályosodtak, csak foltokat látott, bizonytalanul lépkedett, ezért inkább visszaült az ágy szélére, ahol biztonságban érezte magát.

Rebeka a felesége, amikor látta a bajt, beszaladt a férjéhez, kézen fogva vezette az asztalhoz, **Izsákot** nehogy elessen, hiszen ő nem látott, csak tapogatással tájékozott a hátban. Leültette **Izsákot** a kedvenc székébe, aki hívatta a fiát **Ézsaút**, hogy megáldja, mielőtt még rosszabbul lenne, és képtelen lenne áldást osztani. **Ézsaú** rohanást megérkezett atyja ágyához. **Izsák** így szólt hozzá:

„Fiam! Lám megöregedtem, nem tudom halálom napját. Most tehát vedd fegyvereidet, tegezedet és ijadat, menj ki a mezőre és ejts nekem vadat. És készíts nekem ízletes ételt, hogy egyem, hogy megáldjon téged lelkem, mielőtt meghalok.”

A TÖRTÉNET JÁKOB SZERINT

Édesanyám **Rebeka** meghallotta, hogy atyám **Izsák** szeretné megáldani **Ézsaut** az elsőszülöttnék járó áldással. Persze, az én testvérem egy szót sem szólt arról, hogy egy tál lencséért már eladta az elsőszülöttségi jogát nekem, sőt erre még meg is esküdött. Egy ilyen embernél nem számít az adott szó, sőt még az eskü sem, úgy tett mintha ez meg sem történt volna. Ment vadászni, hogy megkapja az áldást. Édesanyám most nem kért, ahogy szokott, hanem parancsolt:

„Most pedig fiam, hallgass szavamra, arra, amit én neked parancsolok.”

Azt találta ki, hogy vágjak le két kecskegidát, amit majd ő elkészít, mint vadhúst. Vigyem be atyámhoz, és ő majd engem fog megáldani, mert már úgysem lát jól. Azonnal közbevágтам:

„A testvérem Ézsau szőrös ember, én pedig simabőrű ember vagyok. Hátha megtapogat atyám és ámítónak fog tartani, akkor átkot hozok magamra nem áldást. És szólt hozzá anyja: Reám jöjjön az átkod fiam! Csak hallgass szavamra, menj, hozd el nekem.”

LITTNER GYÖRGY: AZ IKREK (JÁKOV ÉS ÉZSAU) MAI SZEMMEL VIII.

Elmentem a gidákért, levágtam és megnyúztam őket, édesanyám pedig elkészítette az ételt, hiszen ő tanította meg **Ézsaút** a vadhús elkészítésére. Néhány fűszer, egy kis bor, és a kecske megvadult. Elővette **Ézsaú** ruháját, amit otthon tartott, és amiben még benne volt a testvérem szaga, azt rám adta. A kecskegidák szőrös bőrét ráhúzta a sima kezeimre meg a nyakamra. Az ízletes ételt és a kenyeret, amelyet készített odaadta a kezembe. Én bevittem az ételt atyámnak a szobába. Atyám ült az asztalnál én megszólítottam:

„Atyám! Ez felelt: Itt vagyok! Ki vagy te fiam? És Jákob így szólt atyjához: Én vagyok Ézsau, elsőszülötted; úgy cselekedtem, amint szóltál hozzám. Kérlek, ülj le és egyél vadamból, hogy megáldjon a lelked. Szólt Izsák Jákobhoz: Lépj közelebb, kérlek, hogy megtapogassalak, fiam, vajon te vagy-e valóban Ézsau fiam vagy nem. Jákob közelebb lépett az atyjához, Izsákhoz; ő megtapogatta és így szólt: A hang Jákob hangja, de a kezek Ézsau kezei. Te vagy az én Ézsau fiam? És ő felelt: „Én vagyok.” És szólt: „Nyújtsd ide közelebb, hadd egyen fiam vadjából, hogy megáldjon téged a lelkem!” És ő odanyújtotta neki és evett, hozott neki bort és ivott.

Miután atyám nem látott csak foltokat, mindent a kezébe kellett adnom, hogy enni és inni tudjon. Miután végzett az evéssel és az ivással így szólt:

„Lépj közelebb és csókolj meg engem fiam. Közelebb lépett és megcsókolta őt; ekkor megérezte ruháinak illatát és megáldotta őt így szólt:

Fiamnak illata olyan, mint a mező illata melyet megáldott az Örökkévaló. Adjon neked az Isten az ég harmatából és a föld kövérségéből, bőségesen gabonát és bort. Szolgáljanak téged népek és boruljanak le előtted nemzetek, légy úr testvéreid fölött és boruljanak le előtted anyád fiai, legyen átkozott, aki téged átkoz, és legyen áldott, aki téged áld.”

Jákob megkapta az Örökkévaló áldását **Ábrahámon** és **Izsákon** keresztül, ő lett az elsőszülött a családban. A csalásért az átok **Rebeka** fejére szállt, mert soha többé nem láthatta szeretett fiát, **Jákobot**. Ezért megváltozik a történet alcíme: **Jákob** kerül előre és **Ézsau** lesz a második.

A következő számban folytatjuk a kalandot....

És amely a magyar nyelvet, a **XX. század** közepén **Amerikába, Izraelbe, Nyugat-Európába** kivándorolva, több generáción keresztül meg fogja őrizni. A **Kazinczy utcai zsinagógában** ugyanakkor a rabbi mind a mai napig **jiddisül** tartja a beszédét.

A tudományosság, a **nyugat-európai Wissenschaft des Judentums („zsidóság-tudomány”)** mozgalmához csatlakozva, szintén nagyon jelentős szerepet töltött be a neológia életében: az **1870-es** években alapított **Rabbiképző** sok évtizeden keresztül volt a világ egyik legfontosabb **judaisztikai** központja. A tudományossággal összefüggésben, az ortodoxia és a neológia közti legnagyobb választóvíz az volt (tekintve, hogy sokáig a vidéki neológia életformája kevésbé különbözött a nem **chászid ortodoxokétól**), hogy a gyermekeiket **chéderbe** és **jesivába**, vagy pedig állami elemi iskolába, gimnáziumba, majd pedig egyetemre küldték-e.

Végezetül, a zsinagógai életbe bevezetett reformok megítélése a legnehezebb kérdés. E reformok egy részét, mint például a nemzeti (**magyar**) nyelvű prédikációt, toronnyal rendelkező zsinagógaépület építését, vagy a **rabbik** és **kántorok** – a protestáns lelkészek viseletét utánzó – talárlját, megtaláljuk (**a mai napig**) **Nyugat-Európában** is, ahol a kevésbé éles szakadás következtében ezek a jelenségek elfogadhatóak a modernebb ortodox irányzatok számára is. Akárcsak a korábban említett magyarosodási ideológia, valamint a tudományos szemlélet előretörése. Viszont – a különböző társadalmi viszonyok következtében – már ezek az újítások is beleütköztek a magyarországi ortodoxia heves ellenállásába. Más újítások, mint a (**vegyes**) **kórus** és az **orgona bevezetése**, immár komolyabb **halákhikus (vallásjogi)** problémákat vetnek fel. Ezen jelenségekre a következő magyarázatot ajánlom: az **integráció-asszimiláció** folyamatának a részeként a polgárosodó zsidóság az esztétikai értékrendjében is hasonult a **XIX. század** romantikus kori ízléséhez. Ennek következtében úgy érezte, hogy az istentisztelet külsőségeinek megújítása (**kórus, orgona, a rabbi és a kántor öltözete, a zsinagóga belső elrendezésének és külső építészetének a megváltoztatása stb.**) egyszerre közelíti a vallásgyakorlatot az új esztétikai és lelki igényeihez, és ugyanakkor kifejezi velük – önmaga, és a nem-zsidó külvilág számára is – a modern társadalomhoz történő hasonulást.

Azért nem azonosítanám mindezt a reform-zsidóság ideológiájával, mert mindeközben a neológia mellett érvelt, hogy ezek az újítások összeegyeztethetőek a hagyománnyal – és nem csupán, amint azt a **reformok** tették, a **Biblia** szellemével. A **neológ rabbik** a hagyományos rendszerbe igyekeztek mindezt beleilleszteni (**meggyőzőbb, vagy kevésbé meggyőző módon**), amelynek az érvényét nem vonták kétségbe (**legfeljebb Izáiban értelmezték**), szemben a reformmal. Igaz, hogy a neológ zsidóság egy részében, főleg a korán polgárosodott rétegben ezt a réteget és ezt a korszakot képviseli ma is a **Dohány utcai zsinagóga** és a **Rabbiképző** zsinagógája, csökkent a vallási törvények iránti fejelem, de ezt a neológia elvei – a reform-ideológiával ellentétben – nem támogatták.

És mindeközben, a **neológ zsidóság** nagyobb része, főleg a vidéki zsidóság (valamint a **XX. század első évtizedeiben Pestre vándorolt, hagyományosabb neológia, amelyet képviselnek ma is az ún. külső gyűrű zsinagógái: Hegedűs Gyula utca, Hunyadi tér, Bethlen Gábor tér, Nagyfuvaros utca, Páva utca**) a mai fogalmaink szerint szinte **ortodox** életforma szerint élt.

Az **ortodoxia** nem osztotta a **magyarországi zsidóság** másik részének lelkesedését a polgárosodás, a magyarosodás és a modern értékek iránt, hanem éppen, hogy idegenkedéssel tekintett minderre. A hagyományos értékeket és a vallási törvényeket egyértelműen sértő fejlemények mellett fellépett azok ellen is, amelyek megítélése önmagában nem lett volna feltétlenül problémás, de összekapcsolódtak az előzőekkel. A gondolatmenet gyakran (esetleg tudat alatt) az volt, hogy az egyik a másikhoz vezet, és mindkettő az asszimilációhoz, tiltsuk hát be mindkettőt. Továbbá, minden ellen lehet érveket találni (**akárcsak minden mellett, amint azt a neológia esetében láttuk**).

Kulcskérdésnek tartom az esztétikai értékrendbeli különbségeket. Azokat a (**vallás lényegéhez képest**) külsőségeket, amelyeket a neológok „**szépnek**”, mert „**modernnek**” és „**európainak**” tartottak, és ezért esetleg eltekintettek apróbb lehetséges ellenvetésektől is, azt az ortodoxia, amely nem vette át a **XIX. század ízlésvilágát, idegennek** érezte. Ami idegen, az veszélyes, az bálványimádás, ez a **Biblia** egyik alapvető üzenete. Ezért életbe léptette azokat a régi mechanizmusokat a külső minták átvétele ellen, amelyek a bibliai kor és a késő ókor óta megakadályozták, hogy a zsidó közösség veszélyesen hasonuljon, akárcsak külsőségekben is, a nem-zsidó környezetéhez.

A későbbi **ortodoxia meghatározó szellemi atyja** volt a **XIX. század első évtizedeiben** a pozsonyi **Mózes Schreiber**, azaz a **Chátám Szofer**. A **hászkalá (a zsidó felvilágosodás) Németországból** jött el, és előre látva az asszimiláció következményeit, heves harcba kezdett a modernitás ellen. Jelszava szerint „**az új tórailag tilos**”, amely kifejezés eredetileg az új termény fogyasztására vonatkozik – addig, amíg nem mutatnak be belőle áldozatot. Követői, a **magyarországi ortodox** mozgalom, tehát egy reakció a modern korra, amely sok kérdésben a korábbi, hagyományos zsidóságnál jóval szigorúbb álláspontot foglalt el. (Ld. például a **nagymihályi rabbigyűlés határozatait, 1865.**) Ez a harcoss hozzáállás egyébként leginkább a **nyugatabbi, nem-chászid (oberlandisch, askenáz) ortodoxia** körében jellemző, amelynek rabbijai a **Chátám Szofer pozsonyi tanházának (jesivájának)** a növendékei közül kerültek ki legnagyobb számban. A **kelet-magyarországi** hászid közösségek kezdetben kevésbé **involválódtak** ezekben a küzdelmekben.

Folytatjuk...

TALMUDI FOGALMAK **XXIX. RÉSZ**

סנהדרין גדולה

157. Szánhedrin gdolá – A Nagy Szánhedrin, másik nevén **Bét din sel sivim vöechád**, „a hetvenegy bírából álló törvényszék”. A Szánhedrin gdolá az ókori Izrael legfelsőbb törvényhozói és vallási testülete volt. A Szentély udvarában álló Faragott Kő Csarnokában (Liskát hágazit) ülésezett, és a ráruházott hatalom értelmében ez a testület döntött valamennyi nemzeti jelentőségű kérdésben. A testület által hozott állandó érvényű törvények és az átmeneti rendeletek egész Izraelre kötelezőek voltak. Az alsóbb bíróságok által megoldatlan ügyekben is a Szánhedrin gdolá döntött, és ez a testület mondta ki a végső szót a Háláchá kérdéseiben is. A Szánhedrin kifejezés, ha nem áll utána jelző, általában a Szánhedrin gdolá-ra vonatkozik.

סירוגין

158. Szérugin – Szó szerint: „megszakításokkal, időnként”. Olyan tevékenység, melyet nem folyamatosan, hanem megszakításokkal végeznek. Bizonyos, folyamatos tevékenységet kívánó parancsolatok megtartása során – mint pl. a Smá (lásd: Kriját smá) vagy a Mögilá felolvasása – megengedett a rövid szünetek beiktatása. A szérugin kifejezést a nők havi vérzésére (veszet) is alkalmazzák, illetve az öklelő marhák (muád) kapcsán, egy megszakításos ciklikus mintára utalva.

ספר

159. Szfár – Az országhatár közelében fekvő vidék. 1. Nagyobb hangsúlyt fektettek az országhatár közelében fekvő városok védelmére, mint a többiére. Ha egy ilyen várost támadást ér, minden zsidónak kötelessége a város védelmére sietni, még abban az esetben is, ha a támadó csak kifosztani, s nem lerombolni akarja a várost. Ebben az esetben még a szombatnap is megszeghető. 2. Az ilyen város nem tekinthető ir hánidáchát, bálványimádó városnak, ami elpusztítandó. Ehelyett bűnös lakóit egyéenként ítélik meg és a város nem rombolható le, nehogy ezáltal gyengítsék az ország védelmét.

ספרים

160. Szfárim – Tekercsek, könyvek. Ezt a kifejezést gyakran a szent bibliai szövegekre használják (lásd: Kítvé hákodes). A Talmudban általában a kézzel írott Tóra-tekercsekre használják. A Tóra-tekercset (Széfer Torá) pergamenre kell írni, speciális tintával. Csak héberül írható és csakis az erre használatos kalligráfiával. A szövegben nem szerepelhetnek sem magánhangzók, sem bármiféle központozás. Minden zsidóra vonatkozik az a tevőleges parancsolat, hogy írjon egy Tóra-tekercset (vagy részt vegyen egy Tóra-tekercs megírásában). A Szentély hiányában a Tóra-tekercsek a leg nagyobb szentséggel rendelkeznek, még inkább, mint a zsinagógák, a Frigyszekrények vagy a Szent Könyvek. Ha egy Tóra-tekercs elhasználódik, akkor eltemetik. Ugyanígy, a Tóra-tekercshez kapcsolódó tárgyakat, mint például a Frigyszekrényt, a Tórákőpenyt és a Tórákoronát, tásmisé kdusá, „szent célra használt tárgyaknak” nevezik és a leg nagyobb tisztelettel övezik.

EMBERBARÁT HETILAP
NAGYFUVAROS ZSINAGÓGA
NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOM
IMAREND FEBRUÁR 1. – 29. KÖZÖTT

ב"ה

1.	csütörtök		7,00	16,30	22.	S V Á T
2.	péntek	♠:16,27	7,00	16,45	23.	
3.	szombat	JITRÓ Vége: 17.36 ÚJHOLD HIRDETÉS	8,00	16.45	24.	
4.	vasárnap		8,00	16,45	25.	
5.	hétfő		7,00	16,45	26.	
6.	kedd		7,00	16,45	27.	
7.	szerda		7,00	16,45	28.	
8.	csütörtök	JAJM KIPPUR KÓTAJN	7,00	16,45	29.	
9.	péntek	ÚJHOLD 1. ♠:16,38	7,00	16,45	30.	Á D Á R I.
10.	szombat	MISPÁTIM ÚJHOLD 2. Vége: 17.46	8,00	17,00	1.	
11.	vasárnap		8,00	16,45	2.	
12.	hétfő		7,00	16,45	3.	
13.	kedd		7,00	16,45	4.	
14.	szerda		7,00	16,45	5.	
15.	csütörtök		7,00	16,45	6.	
16.	péntek	♠:16,49	7,00	17,00	7.	
17.	szombat	TRUMÁ Vége: 17.56	8,00	17,15	8.	
18.	vasárnap		8,00	17,00	9.	
19.	hétfő		7,00	17,00	10.	
20.	kedd		7,00	17,00	11.	
21.	szerda		7,00	17,00	12.	
22.	csütörtök		7,00	17,00	13.	
23.	péntek	Purim kótajn ♠:17,00	7,00	17,15	14.	
24.	szombat	TÖCÁVÉ Vége: 18.07	8,00	17,15	15.	
25.	vasárnap		8,00	17,15	16.	
26.	hétfő		7,00	17,15	17.	
27.	kedd		7,00	17,15	18.	
28.	szerda		7,00	17,15	19.	
29.	csütörtök		7,00	17,15	20.	

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!
TALMUD TORA Alapítvány számlaszáma: 11705008-20413002-00000000

Netanjahu elutasította a Hamasz tűzszüneti és túszelengedési alkuját

Benjámín Netanjahu izraeli miniszterelnök a helyi televíziókban is közvetített nyilatkozatban utasította el szerda este a Hamász palesztin iszlamista terrorszervezet tűzszüneti és túszelengedési alkuját.

Netanjahu szerint a **Hamász** követeléseinek elfogadása nem a túszok szabadon bocsátásához, hanem újabb mézarláshoz vezetne. Az **izraeli miniszterelnök** sajtótájékoztatóján kijelentette, hogy a **Hamászra** folyamatosan katonai nyomást kell gyakorolni az általa a **Gázai övezetbe** túsznak elhurcolt **izraeliek** szabadsága érdekében.

„Minden pillanatban rájuk gondolok, ígérem, soha nem adjuk fel az elraboltak szabadon engedéséért teendő erőfeszítéseket” – üzent a kormányfő a túszok családtagjainak, akik a megállapodás aláírását követelik szeretteik hazatérése érdekében.

A **Hamász** szerdán jelentette be, hogy új tűzszüneti javaslatot készített, amelyben a túszok és rabok kölcsönös szabadon engedése, valamint az **izraeli** csapatok **Gázai** övezetből való kivonulása is szerepel.

Netanjahu este azt is közölte: utasította a hadsereget, hogy készüljön fel összecsapásokra **Rafahban**, a **palesztin övezet déli részén**, az **egyiptomi határnál**, valamint a **Gázai** övezet középső részén található két menekülttáborban.

„A győzelem elérhető távolságban van. Nem évek vagy évtizedek, hanem hónapok kérdése” – vélekedett, s hangsúlyozta, hogy a **„teljes győzelem”** magában foglalja az elraboltak kiszabadulásának elérését is.

A kormányfő egyértelművé tette, hogy **Izrael** megszünteti az együttműködést az **UN-RWA**-val, a palesztinokat támogató **ENSZ**-segélyszervezettel, mert szerinte a **Hamász** lefoglalja a **gázaiaknak** szánt humanitárius segélyek hatvan százalékát.

A már szabadon engedett és **Izraelbe** visszatért túszok szerda este a **Hamász** feltételeinek elfogadását követelték a miniszterelnöktől.

„Én is ott voltam, de aztán kiengedtek. A barátaim még mindig ott vannak. Néhányan közülük már nem élnek. Önhöz fordulok, Netanjahu úr! Minden öntől függ. Attól tartok, hogy ha folytatja a Hamász felszámolásának kísérletét, akkor nem maradnak túszok, akiket megmenthetnénk” – mondta a korábban kiszabadult **Adina Móse** a sajtónak.

Forrás: (bzsh)

Ismeretlen zsidók nyomában LXXIV. Eulenberg Salamon

Eulenberg Salamon (Irsa, 1953. június 24. – Budapest, Terézváros, 1930. augusztus 17.) ügyvéd, az Országos Izraelita Iroda elnöke.

Eulenberg S. Dávid és Löwy Hani (Janka) fia. Középiskolai tanulmányait **Pesten**, míg a jogot **Pesten** és **Bécsben** végezte. Mint tartalékos hadnagy végigküzdötte a **boszniai okkupációt (1878)**, majd hazatérve a fővárosban ügyvédi irodát nyitott.

A **tiszaeszlári vérvád** idején részt vett az **Egyenlőség** című zsidó felekezeti hetilap megalapításában, majd annak irányításában is. A lapban A **Jézus-per** címmel emlékezetes cikksorozatot írt, amelyben azt fejtegette, hogy hogyan ment végbe az ítélethozatal.

Jogpolitikai és jogbölcseleti értekezéseket írt különböző szaklapokba és **1886-ban Bán Zsigmonddal** közösen megírta a **Magyar Vasúti Jog** című munkát. Évtizedekig tagja volt a fővárosi törvényhatósági bizottságnak, s egyike volt azoknak, akik megalapították a **Sas Kört**. Az uralkodó **1918-ban magyar királyi udvari tanácsosi** címmel tüntette ki. Felekezeti ügyekkel ifjúsága óta foglalkozott.

A **Pesti Izraelita Hitközség 1920-ban** a **kulturszociális osztályának elöljárójává**, **1925-ben elnökhelyettesévé** választotta. Később (**1927**) a **Magyarországi Izraeliták Országos Irodájának alelnöke** és a **VI. községkerület alelnöke** lett. Az **Izraelita Magyar Irodalmi Társulat igazgatósági** és a **Magyar zsidó lexikon elnöki tanácsának tagja** volt.

Felesége **Fischer Golde/Aranka (1869–1947)** volt, **Fischer Pál** gazdasz és **Singer Cecília** lánya, akit **1891. július 14-én Orosházán** vett nőül.

Gyermekei:

- Eulenberg Erzsébet (1895–?). Első férje **Wolf Emil (1886–1947)** vegyész-mérnök, második **Löbl Jenő (1898–?)** földbirtokos.
- Eulenberg (Endrényi) István (1897 – Montréal, 1973) mérnök. Férje **Nagy Klára (1903 – Montréal, 1967)**.

Sírja a Kozma utcai izraelita temetőben található (5B-11-23).

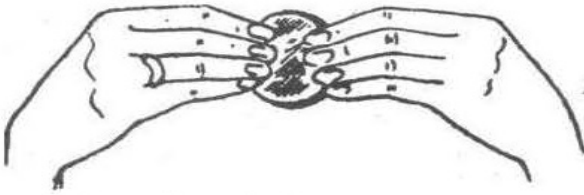
Forrás: (wikipedia)

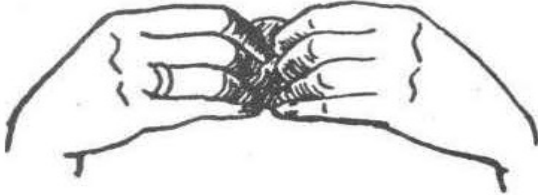
Grátzer József: Szórakoztató időtöltések és cseles csalafintaságok

HAJLÍTÁS

Azt állítjuk, hogy egy ötpengőst meg tudunk görbíteni, és ezután egy mozdulattal újra kiegyenesíteni.

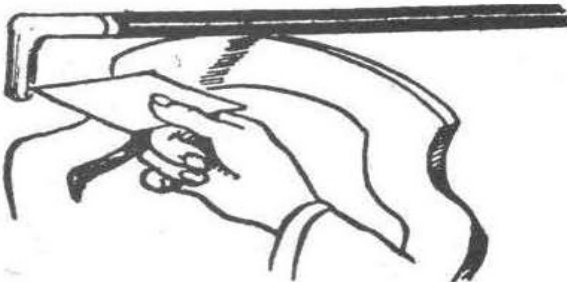

A képen látható módon fogjuk meg az ötpengőst két kézzel (a hüvelykujjak a túlsó oldalra kerüljenek), és tegyük úgy, mintha kettőbe akarnánk törni, azaz az ujjakat a fenti helyzetből a lenti helyzetbe mozgatjuk és vissza. Ezáltal a többiek úgy látják, mintha a pénzt legörbítettük volna.

Ugyanezt meg lehet tenni órával, cigaretatárcával, vasdarabbal, szivarral (esetleg ropogtatni is lehet!), ceruzával stb.

ELEKTROMOS PAPIR

Száraz, meleg időben igen könnyű a papírost elektromossá tenni. Csak egy kefével vagy száraz tenyereddel kell többször megdörzsölni. Ez a papír azután kezdedhez, arcodhoz, ruhádhoz hozzátapad, mintha enyves volna.

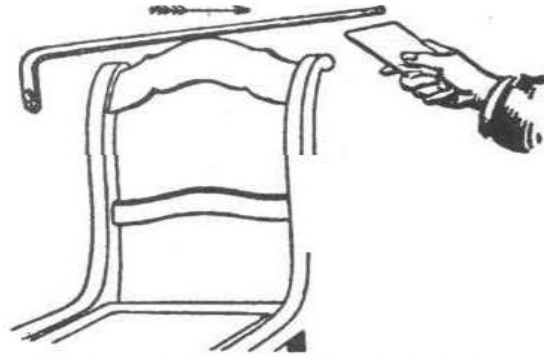
Vastagabb papírt is elektromossá tehetsz, mely esetben kisebb tárgyakat magához vonz. Ezzel kapcsolatban érdekes mutatványt is végezhetsz.

Egy szék gömbölyű támlájára helyezz a rajz szerint egy botot egyensúlyba, és add fel a társaságnak a feladatot: *Tessék a botot egyensúlyi helyzetéből kibillenteni anélkül, hogy hozzányúljanak, ráfújjanak vagy a széket megmozdítsák.* Persze senki sem fogja tudni megcsinálni. Erre te

egy levelezőlapon nagyságú papírlapot dörögölj erősen ruhádhoz, és az így elektromossá vált papírt közelítsd, a rajz szerint, a bot fogantyújához, mely erre lassan kibillen egyensúlyi állapotából és a székről leesik.

A kísérlethez feltétlen száraz - esetleg melegített - papírt használj, és a szövetdarab is legyen száraz, melyhez dörögölöd, mert ellenkező esetben nem fog sikerülni a kísérlet.

A BŰVÖS SZÉK

Az ábra szerint tegyetek keresztbe egy széken egy botot úgy, hogy egyensúlyban legyen.

Ha most egy megmelegített kártyalapot vagy hasonló vastag kartonlapot tartotok hozzá közel, akkor a bot vége szép lassan (a nyíl irányában) megindul a kártya felé. Ha a kártyát mindig odább és odább tartjátok (s elég ügyesek vagytok), akkor a botot köröskörül lehet forgatni, amíg eredeti helyére tér vissza. (Fontos, hogy a szék támlája felül minél gömbölyűbb és simább legyen!)

OLLÓ NÉLKÜL

Ha nincs ollónk a nem túl erős spárga elvágására, akkor úgy csavarjuk bal kezünk hüvelykujja köré és a kéz hátsó része körül, ahogy a két rajzon látható előlről és hátulról.

Ezután jobb kézzel megrántjuk a szabadon álló végét, és a spárga elszakad, anélkül hogy megsértené kezünket.

Antony Blinken Jeruzsálemben

A Hamasz palesztin iszlamista szervezet elleni izraeli hadművelet részleteiről tárgyalt Antony Blinken amerikai külügyminiszter izraeli vezetőkkel szerdán Jeruzsálemben, közel-keleti útja keretében.

Benjamin Netanjahu izraeli kormányfő hivatalában fogadta **Blinkent**. A miniszterelnöki hivatal tájékoztatása szerint négyszemközti találkozásuk után bevonták a tárgyalásba **Joav Galant védelmi és Ron Dermer stratégiai minisztert**, valamint a védelmi szervezetek vezetőit.

Az **amerikai** vendég **izraeli** lapértésülések szerint kifejezte aggodalmát amiatt, hogy az **izraeli** hadművelet kiterjed a **Gázai** övezet déli határán fekvő **Rafah** városra, ahol a lakosok mellett több mint egymillió menekült is meghúzza magát.

„**Sok munka van még hátra, de nagy erőfeszítéseket teszünk, és remélhetőleg el tudjuk érni a még fogságban lévő túsok kiszabadulását**” – mondta **Blinken**, utalva a november végi ideiglenes tűzszünetre, amelynek keretében több mint száz, **Izraelből** a **Gázai** övezetbe elhurcolt ember nyerte vissza szabadságát. **Izrael** ismeretei szerint még **136 izraeli tús** van a gázai iszlamista szervezetek fogságában, de **közülük 31 már nem él**.

„**Blinken megerősítette, hogy az Egyesült Államok támogatja Izrael arra vonatkozó jogát, hogy gondoskodjon az október 7-i terrortámadás megismétlődésének megakadályozásáról, de hangsúlyozta, hogy minden lehetséges intézkedést meg kell hozni a gázai civilek megkímélésének érdekében**” – mondta Matthew Miller, az amerikai külügyminisztérium szóvivője. „**Megvitatták a gázai túsok szabadságának elérésére tett erőfeszítéseket és a lakhelyükről elmenekült palesztin civileknek szánt humanitárius segítség mennyiségének növelését is**” – tette hozzá.

Az **izraeli hadsereg** bejelentette, hogy szerdán közepesen súlyosan megsebesült egy katonája a **Gázai** övezetben. Közölte azt is, hogy jelenleg huszonöt súlyosan és kétszázhuszonkilenc közepesen megsebesült katonát ápolnak kórházban. Szerdán életét vesztette az egyik kórházban egy **26 éves tartalékos katona**, aki két hete sebesült meg harcban. Halálát súlyos gombafertőzés (**Mucormycosis**) okozta, amelyet a **Gázai** övezetben kapott. Az egészségügyi minisztérium bejelentette, hogy e gombafertőzés ellen vásárol az amerikai **Pfizer** cég kísérleti gyógyszeréből, amelyet még egyetlen országban sem jegyeztek be. A hadsereg szóvivője bejelentette, hogy megöltek két fegyveres **palesztint** egy szerdai ciszjordániai razzia során.

Forrás: (izraelinfo)

Heti Jahrzeit:

Rav Zion Sofer

Hacham Zion Sofer Rivka és Kamos gyermekeként született 1885-ben a tunéziai Djerbában. Tóratanulmányait Hacham Yosef Berrebi mellett kezdte, majd ahogy tóratudása egyre gyarapodott, barátjánál, Hacham Mordecai Amayess Hacohe-nél tanult, aki Djerba rabbinikus bíróságainak főnöke volt, és levelezett Hacham David Catorza-val, aki később Tunézia fő rabbija lett.

Háchám Zion Sofer a megélhetéséért dolgozott, és minden szabad percét a Tóra tanulmányozásának szentelte. **Kéziratai** eredeti kommentárokat tartalmaznak a **Talmudhoz** és a Bibliához, valamint **prédikációkat** és **etikai és normakritikai írásokat**, amelyeket **zsidó-arab dialektusra** fordított.

Háchám Zion Sofer feleségül vette **'Azaila Saadont**, Háchám Boguid Hai Saadon nővérét, és a házaspárnak **két fia** és **két lánya** született. Az egyik lányuk, **Kamszana 1930-ban** halt meg, amikor a szülei még éltek, a másik, **Shalvia** pedig **1937-ben**, két hónappal apja után halt meg. Fiaik, **Hacham Eliyahu Sofer** és **Hacham Abraham Sofer** összegyűjtötték apjuk írásait, és **Hacham Boguid Hai Saadon** segítségével a halála után **Neve Zion** című könyvben adták ki őket.

Néhány idézet a rabbtól az „**Izrael szokásairól**”, amelyben azt tanítja, hogy a szentséghez közeledő vagy **Tórát** tanuló embereknek jótékonykodással kell megerősíteniük magukat. Amikor valaki közeledik a **szentséghez** vagy **elmélyülten** tanulmányozza a **Tórát**, még jobban meg kell erősítenie magát, és erőfeszítéseket kell tennie, hogy jótékonykodjon. Mert a jótékonykodás megnyitja a bölcsesség forrásait; ahogyan az ember így nyitja meg a szegények szemét, úgy nyílik meg a bölcsességhez vezető út.

Így érthetjük meg azt, ami a szövegben áll: „**Igazságot, igazságosságot kövessetek, hogy gyarapodjatok és örököljétek a földet, amelyet az Örökkévaló, a ti Istenetek ad nektek**”. Tudjuk, hogy a **Tórát „földnek”** nevezik, összhangban a szöveggel: „**Mérete túl van a földön**”. Ezt jelenti az „**Igazságot, igazságosságot kövessetek**” - hogy adjunk több alamizsnát, mert így fogunk jól járni és **örökölni a földet** - a föld a Tóra bölcsessége. Így tanuljuk meg azt a szándékot is, ami a „**Tekintsetek az Örökkévalóra, és tartsátok meg az Ő útját, és Ő magasra emel titeket, hogy örököljétek a földet**” szöveg mögött áll, ami a jótékonykodásra utal. Ahogyan az irgalmas és könyörületes Örökkévaló könyörül teremtményein, úgy neked is meg kell őrizned az **Ő útjait, és könyörülnöd kell a szegényeken...** ahogyan a Szentírás mondja: „**És minden gyermeked az Örökkévaló tanítványa lesz, és nagy lesz gyermekeid békéje**” - áldott emlékű bölcseink mondták, hogy a jótékonykodást békének nevezik.

Hacham Zion Sofer 5697. svát hó 29.-én (1937) hunyt el, és Djerbában temették el.

Forrás: (hyomi)

RECEPT-TÁR

Cajun pulykamell ananászos salsával

Pikáns! Ezzel a szóval jellemezném ezt az ételt, ha egyet kéne választani. A szaftos és ízes pulykamell mellé kerülő salsa úgy megtáncoltatja az ízlelőbimbókat, mintha egy salsaórán vennének részt. Pikk-pakk elkészül, és edzés mellé tökéletes választás!

Hozzávalók: 2 főre

A pulykához:

- 600 g pulykamellfilé
- 2 ek kókuszolaj
- só, bors
- 1 ek fűszerpaprika
- 2 tk fűszerkömény
- 1 tk fehér bors
- 1 ek oregánó
- 1 ek kakukkfű
- 2 tk Cayenne-bors
- 4 gerezd fokhagyma
- 1 ek méz

- 2 tk paradicsompüré

A salsához:

- ½ db érett ananász
- 8 - 10 db savanyított jalapeno karika
- 1 db kaliforniai paprika
- 2 db paradicsom (120 g/db)
- 1 db lila hagyma (100 g/fej)
- 1 csokor koriander
- 10 db mentalevél
- só, bors

Elkészítés:

A cajun pulykamell elkészítéséhez először a pulykamelleket megtisztítjuk, majd egy kisebb tepsibe rakjuk őket, amiben pont elférnek. Egy tálban kikeverjük az olvasztott kókuszolajat a fűszerekkel, a zúzott fokhagymával, a mézzel és a paradicsompürével. Ráöntjük a pácot a húrra és alaposan belemasszírozuk. Ezután letakarjuk alufóliával és a hűtőbe tesszük pihenni minimum 60 percre, de minél tovább pácolódik, annál jobb.

A salsához az ananászt, a jalapenót és a zöldségeket 0,5 cm-es apró kockákra vágjuk, majd egy tálban alaposan elkeverjük a finomra aprított zöldfűszerekkel, valamint sóval és borssal.

A pihentetés után az alufóliával letakart pulykamelleket 180 fokra előmelegített sütőbe dobjuk. 25 perc után levesszük róla a fóliát, megforgatjuk a húst, majd további 10-15 percig sütjük. A kész pulykamellet felszeleteljük és a salsával együtt tálaljuk.

Forrás: (streetkitchen)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

K	A PÖÉN 1. RÉSZÉ	IDEO- LÓGIAI	FÉNYKÉP RAKAMAZ HATÁRAI	M	FRANCIA AUTÓJEL NEWTON, RÖVIDEN	MUTO- GATVA BESZÉL	HENYE, REST														
KÖZEP- SEN ERŐS ALTATÓ- SZER																					
TALLINN POLGÁRA						GUMI- DARABI HOZZÁ- TARTOZÓI															
BELÜL ELZÁRI			IDŐMÉRŐK JAVÍTÓJA ÁRAM- FORRÁS																		
EZ A KÖZE- LEBBI				FÁT NEMESÍT HÍRT ADÓ, NÉPIESEN																	
TÖLTŐDIK A KÁD							AMPER, RÖVIDEN ELKEZD TANULNI														
FUTÓ SZERELMI KALAND								KORTÁRS SZÍNESZ (ANDRÁS)	RÓMAI 5-ÖS	VÍZ- ELZÁRÓ VENDEG- LŐI LAP!		COULOMB, RÖVIDEN	FAL ELEJE! IGAZNAK TEKINT							ANGOL PÉNZ- EGYSÉG	
ENERGIA, RÖVIDEN		ELSZÖKÉS CSIPÓS NÖVÉNY											A PÖÉN 2. RÉSZÉ CSATTANÓ								Z
A NITRO- GÉN ÉS A SZÉN VEGYJELE			SPORT- MÁRKA PARÁZS (KÖLTŐI)						HOZZÁ- NYUL SZÍNÜLTIG TÖLTVE												
FIATAL TEHÉN					ÉLŐS- KÓDÓKET PUSZTÍT ZUHANY					KÜLDE- MÉNYEK NEM EN- GEDÉLYEZ											
... VEGAS; AMERIKAI VÁROS				A BETEG- SÉG JELE ÉDESVÍZI HALFAJ							RÉZÜST- BEN VAN! HAMIS INDITÉK									MÉTER, RÖVIDEN MAGA UTÁN HÚZ	
LÉTRE- JÖN, SZERVE- ZŐDIK								TARZAN HINTÁJAI HULLADÉK- GYŰJTŐ						VEREM SZÉLEI! DÖL A SZEKÉR							
REMÉLÉS VÍZ- NÖVÉNY								SZÜK- SÉGES HŐMÉRŐ- FEMI				SZŐRME- GALLÉR VÍZBEN GÁZOL									
					HULLÁM RÉSZEI! SÚVÍT A SZÉL				LÖKDŐ- SÓDIK NŐI ÉNEK- HANG												
A KÓRHÁZ JELE AZ ŐSZ VÉGE!		OROSZ- LÁNSZÁJ EGYBE- KELES									ANYAGI VESZ- TESÉG LŰD										HAL- SZELET! TELEPES NÖVÉNY
MIND, A KÖZEPENI			IHLETET AD SZENT, RÖVIDEN									ÁGYÚ- HANG MIVOLT									
FÖLDSÁV SZÁLLÍT, FUVARÓZ								TABU ÓKOR EGYENMŰ BETŰI													
				TERHÉRE LEVŐ ORIENS, RÖVIDEN						A HURKA BURKAI MEGA- RÖVIDEN											FELTÉVE FARAD, RÖVIDEN
YAGY, RÖVIDEN	S																				TÖMI MAGÁBA AZ ÉTELT

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!
TALMUD TORA Alapítvány számlaszáma: 11705008-20413002-0000000

IMAI DŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2024. Feb. 09. – 2024. Feb. 16.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
09. péntek	07:00	16:45
10. szombat	8:00	17:00
11. vasárnap	8:00	16:45
12. hétfő	7:00	16:45
13. kedd	7:00	16:45
14. szerda	7:00	16:45
15. csütörtök	7:00	16:45
16. péntek	7:00	17:00

Chevrá Káddisá

Szentegylet, ősrégi, temetkezéssel foglalkozó zsidó szervezet. Mivel a zsidóság a halott mielőbbi eltemetésében nagy micvát lát - innen a Ch. K. nagy jelentősége. Valamikor minden kis magyar faluban volt. Halottmossással, sírásással is foglalkoznak és mindennel, ami az elhunytak megadandó tiszteletet biztosítja.

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
09. péntek	16:38	10. szombat	17:46
16. péntek	16:49	17. szombat	17:56

POÉN SAROK

- Pistike, mondj egy tagadó mondatot!
- A Gyuri megette az uzsonnámat.
- De hát hol van ebben a tagadás?
- A Gyuri tagadja.

Váratlanul elhunyt Smulovics Róbert samesz úr körzetünk küldöttje, az MTK törzsszurkolója, a BK tagja. Gyászolja volt felesége, testvére, fiai, unokái, sógornője, a teljes Nagy Fuváros kile, és az Ortodoxia, temetése kedden volt a Kozma utcai Izraelita temetőben.

Hosszú betegség után elhunyt Badacsonyi Ferencné fia. Csütörtökön kísértük minden élők utolsó útjára, a Kozma utcai Izraelita temetőben.

Közösségünk megtartotta Strausz Éva édesanyja után a Jahrzeit-ot.

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kiléni tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt február 14.-én, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuváros utcai Templomkörzet

Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084

Nagy Fuváros utca 4.

Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com

<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felélős kiadó: Streit Sándor

Szerkesztő: Streit Gábor

Print: Andrásy Béla